

פרשת בהעלותך

מציאות של הסתר ובחירה

בפרשה מסופר על תחילת דרך התהפוכות של דור המדבר וכנגד זה הפרשה פותחת במעשה העלאת הנרות במנורה ונותנת לנו כח להתמודד עם כל ההסתרות והמכשולים שבדרכנו

פתיחה

הפרשה מלאה בהרבה פרטים ועניינים חשובים כל כך עד כי אפשר לאבד את דרכנו בניסיון ללמוד ולהעמיק. אבל יש ענין אחד שבו פותחת הפרשה, שאם נתבונן בפנימיות שלו, נוכל אולי להבין במקצת את הקשר בין כל הדברים. הפרשה נקראת 'בהעלותך' ופותחת בעניין העלאת הנרות במנורה הקדושה שהיתה במשכן. הפרשה אינה עוסקת בבניית המנורה וגם לא ממש בציווי להדליק את הנרות, אלא בהנחיה מה לעשות בעת הדלקת הנרות, עם דגש על המשמעות של העלאת הנרות במנורה. נשאלת השאלה, בשביל מה בכלל צריך לספר כאן את מעשה המנורה, הלא כבר דובר בספר שמות על מעשה המנורה? מה תפקיד המנורה בפרשה?

בפרשה זו גם מתחילה סדרה של פורעניות גדולות שעברו על בני ישראל במדבר ויסופרו בפרשות הבאות - העם מתלוננים, קברות התאוה, חטא לשון הרע של מרים, מחלוקת קרח, חטא המרגלים ועוד. יש בה גם עוד עניינים, אולם אנחנו נתמקד בענין הפורעניות ונראה מדוע התורה הביאה דוקא כאן את ענין מעשה המנורה וכיצד מעשה זה בא לתת לנו כח התמודדות עם כל הניסיונות, הפילוגים והמחלוקות שבחינו. כח התמודדות הנובע מהתודעה של המנורה, סמל השלמות הזה, שאם נתבונן ונפנים אותו, נחזיק אותו לנגד עינינו, נוכל לשאוב ממנו את הכח וההשראה להתמודד עם כל דבר.

הסתר ובחירה

ראשית, צריך להבין יסוד חשוב בבניין המציאות בה אנו חיים. הרב שיינברגר שליט"א אומר, הקב"ה ברא את עולמו, עולם נפלא באמת. אח"כ מסר את העולם לאדם, אבל העלים והסתיר ממנו את אותו עולם נפלא. עולם מלשון העלם. ישנן הרבה הסתרות. תפקידו הגדול של האדם הוא לגלות את כל הטוב שהשם ברא. טוב זה האור, "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת-הָאֹר, כִּי-טוֹב" (בראשית א' ד'). אולם הדברים פועלים כך, שכמה שהאדם מתקרב יותר לגילוי, ההסתרות גדלות יותר. הסיבה שזה כך, כי צריך שתמיד, עד הרגע האחרון, תשמר הבחירה החופשית. ברגע שיש גילוי, אין לאדם בחירה יותר.

זהו העניין של מה שכתוב במדרש על קבלת התורה, "כפה עליהם הר כגיגית". אנו יודעים שאין כפיה ברוחניות. אז איך כפה הקב"ה את התורה על עם ישראל, "הר כגיגית"? פשוט. הגילוי היה כה גדול שלא היתה להם כל ברירה, רק לומר "נעשה ונשמע". באותו רגע, כשנקרעו שבעה רקיעים של הסתר וכל העם ראו את מציאות הבורא, לא היתה בחירה כלל.

בתקופתנו, ככל שאנו מתקרבים יותר לימות המשיח, אנו רואים בחוש כי ההעלמות הולכות וגוברות. מצד הטבע והשתלשלות המאורעות אפשר לחשוב שהעולם על סף כליה ח"ו. האור נסתר כל כך שרבים האנשים שאיבדו תקוה. אכן, ללא האמונה השורשית בביאת משיח ובניצחון הטוב על הרע, האור על החושך, ללא שנחזיק בתודעה של המנורה, כפי שנלמד בהמשך, קשה להמשיך ולחיות בתוך העלם מוקצן כל כך.

המציאות הרוחנית היא, שאם אדם רחוק מהאמת, אז בהעלם דק אפשר להסתיר אותה ממנו. אבל כשהוא כבר מתקרב צריך העלם חזק יותר. לכן כמה שמתקרבים לגאולה, החושך כפול ומכופל - "כִּי-הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יִכְסֶה-אֶרֶץ" (ישעיהו ס' ב'). תפקידנו להסיר את האפילה, את מסך העשן, לגלות את האור הגדול מבעד לחושך. זאת המשמעות האמיתית של הבחירה שיש בידנו. עיקר העבודה הוא ע"י האמונה, "כִּי-אֲנִי שֶׁבַח בְּחֹשֶׁךְ, ה' אֹר לִי" (מיכה ז' ח'). אמונה מלשון אימון. ניתן לנו האפשרות לאמן את העיניים שלנו לראות את האור מבעד לחושך, עד שהעיניים והלב יתרגלו לראות שהכל בעצם אור.

הנשמות הגבוהות בתוך החושך

פרשת בהעלותך

נשמות עם ישראל מגיעות משורש רוחני גבוה מאוד ולכן בהתחלה הן שרויות באפילה גדולה מאוד. אברהם אבינו נולד לתרח שהיה עובד עבודה זרה, חוטא ומחטיא את הרבים. תרח ש'הרתיח' את בורא עולם. גם הנשמה של דוד המלך, המלך הנבחר, מתחיל מסיפורו של לוט, הסיפור הכי מגונה שיכול להיות, גילוי עריות בין לוט ובנותיו. באותו אופן, כלל הנשמות של עם ישראל נולדו כאומה, עמוק בזוהמה הכי גדולה, ערות מצרים. בני יעקב באו לגלות ההיא, כדי להוציא את הנשמות הגבוהות מתוך הקליפות, לגאול אותן ולהביאן עד לקבלת התורה.

סיפוריהם של דוד המלך, של אברהם אבינו, של נשמות בני ישראל, מעידים על הדרך של ההעלמות הגדולות. הקב"ה מעלים את המציאות האמיתית כדי להסתיר את הנשמות, להסתיר את האור הגדול עד לרגע הגילוי.

ככה גם בדור שלנו, ישנן הרבה נשמות גבוהות. האריז"ל אומר שאנחנו אותן הנשמות של דור המדבר שבאו לסיים את התיקון עכשיו. לכן, הקב"ה, שתל את הנשמות הללו דוקא במקומות שהחושך יכסה אותן, במקומות ללא תורה ומצוות, בקיבוצים, במקומות מרוחקים, כדי שיישמרו בחושך עד לרגע שבו אותה נשמה מוכנה לצאת מן הקליפה ולבחור בטוב. הכל מתוכנן בדיוק שמיימי, בהשגחה פרטית מופלאה.

דור דעה

נחזור אל ענייני הפרשה. אנו מלווים בפרשות האלה את דור המדבר במסעותיו. דור המדבר נקרא דור דעה. מנהיגם, משה רבנו, עומד כנגד ספירת הדעת. חז"ל אמרו, "דעת קנית, מה חסרת, דעת חסרת, מה קנית". מה הענין החשוב של הדעת בחיים שלנו. ידוע בקבלה שדעת פרושה חיבור. לומדים זאת מהפסוק, "וְהָאָדָם, יָדַע אֶת-תְּהוֹ אֱשֶׁתוֹ; וַתֵּהָרֵ, וַתֵּלֶד אֶת-קַיִן" (בראשית ד' א'). כל התכלית של התורה והמצוות היא להביא אותנו לדבקות עם הבורא, לחיבור עם השורש הרוחני שלנו. כשאדם הוא בעל מחשבה ואמונה בהירה, כשהדעת שלו שלמה, אז הוא יכול להיות דבוק בבורא.

בפרשה כתובים שני חטאים שחטאו דור המדבר, אלה הם שניים מתוך סדרה של ניסיונות של אותו דור, המתוארים בחומש 'במדבר'. אולם אלה אינם חטאים פשוטים, כפי שנראה. לא על חטאים במעשה מדובר, אלא על חטאים במחשבה, בשורש הדברים, במקום הגבוה של הדעת השלמה. למה נתנסו בני אותו דור דוקא בסוג זה של חטאים? אולי זה כמו חולה, שלאחר המחלה הוא יוצא מחוסן יותר. כך גם דור דעה, בהנהגת המנהיג ששורשו בספירת הדעת, היו צריכים להתחסן נגד פגמי הדעות הזרות, על מנת להגיע לדעת חזקה ואמונה שלמה בבורא, לסלול את הדרך אל ארץ ישראל ואת הדרך האישית של כל אחד מאיתנו.

ב' חטאים

כדי לרדת לעומק של ענין, צריך להבין את השורש של ב' החטאים המתוארים בפרשה. אמרנו שכל הניסיון היה בדעת ודעת זה חיבור במקום גבוה ביותר. אומר ה"נתיבות שלום" על חטאים אלה, "...הם מנתקים ומרחיקים יהודי מהקב"ה... שזה ענין חטאי דור המדבר שהיו פגמים ביסודות הכלל ישראל... ועל כן הם חטאים כה חמורים ונענשו עליהם בעונשים קשים ביותר" (נ"ש בהעלותך). עונשים חמורים, על פי העיקרון שכלל שהפגם נוגע יותר גבוה בשורש, כך הקלקול והתוצאה חמורים יותר. אם אתה פוגע בקומה העשירית של הבנין, הבנין עוד יכול לעמוד. אבל אם ח"ו פגעת ביסודות, כל הבנין מתמוטט.

החטא הראשון שמתואר בפרשה הוא חטא המתאוננים, "וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאַנְּנִים, כַּעַבְדֵי הַיָּם". אומר הרמב"ן, "כי כאשר נתרחקו מהר סיני שהיה קרוב לישוב ובאו בתוך המדבר הגדול והנורא במסע הראשון היו מצטערים בעצמם לאמר מה נעשה, ואיך נחיה במדבר הזה, ומה נאכל ומה נשתה, ואיך נסבול העמל והענוי ומתי נצא ממנו". במילים אחרות, חלשה דעתם! המתאוננים חוו את הנסיעה הראשונה אל תוך המדבר ונתערערה אמונתם בהשגחה העליונה. זהו פגם בבחינת יסוד האמונה, פגם בדעת השלמה והדבקות.

החטא השני הוא חטא המתאוונים, "וְהָאֶסְפָּסָף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ, הִתְאַוּ וַיֵּשְׁבוּ וַיִּבְּפוּ, גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,

פרשת בהעלותך

וַיֹּאמְרוּ, מִי יֵאָכְלֵנוּ בְּשָׂר. זָכַרְנוּ, אֶת-הַדָּגָה, אֲשֶׁר-נֹאֲכַל בְּמִצְרַיִם, חֲנֹם; אֶת הַקִּשְׁאִים, וְאֶת הָאֲבִטְחִים, וְאֶת-הַחֲצִיר וְאֶת-הַבָּצְלִים, וְאֶת-הַשּׁוּמִים. וְעַתָּה בְּפָשְׁנוּ יְבֹשָׁה, אֵין כָּל--בְּלֹתֵי, אֶל-הַמֶּן עֵינֵינוּ". הַקֵּב הָאֲכִיל אֶת אוֹתוֹ הַדּוֹר לֶחֶם שֶׁל מֵלֶאכִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "לֶחֶם אֲבִירִים, אֲכַל אִישׁ" (תהילים ע"ח כ"ה), וְהֵם הַתָּאֹו תָאֹוה". אֶחָד מִיִּסּוּדוֹת הַיְהוּדוֹת הִיא הַקְּדוּשָׁה וְנֹאמַר, "קֹדֶשׁ עֲצֻמְךָ בְּמוֹתֵךְ לְךָ" (מסכת יבמות). יָדוּעַ שֶׁהָאֲכִילָה הַמוֹתֵרֶת גַּם הִיא צְרִיכָה מִיִּדְהָ, שֶׁאִם לֹא, הִיא מְבִיאָה עֵימָה הַתְּעוּרָרוֹת שֶׁל תָּאוֹוֹת. אַחַת הַסְּגוּלוֹת שֶׁל הַמֶּן הִיִּתָהּ, שֶׁלֹּא נִתְעוּרְרוּ מִמֶּנּוּ כָל תָּאוֹוֹת. הַמֶּן הִיָּה בְּמִיִּדְהָ מְדוּיֶקֶת וְהִיָּה נִסְפָּג בְּגוֹף בְּצוּרָה פְּלִאִית כִּךְ שֶׁאִפִּילוֹ לֹא הָיוּ צְרִיכִים לְהַתְּפִנּוֹת לְאַחַר הָאֲכִילָה. לִכֵּן הוּא נִקְרָא לֶחֶם אֲבִירִים, לֶחֶם שֶׁנִּבְלַע בְּאִיבְרִים. לִכֵּן, אֹמְרִים הַמְּפָרְשִׁים, "הַתָּאֹו תָאֹוה", פְּרוּשׁוֹ שֶׁהַתָּאוֹו שֶׁתְּהִיִּינָה לֵהֶם תָּאוֹוֹת. שׁוּב, הֵם לֹא עָשׂוּ עֲבִירָה בְּמַעֲשֵׂה, הֵם לֹא בִיקְשׁוּ בֶּשֶׁר לֹא כֶּשֶׁר. אֲלֹא שֶׁהֵם רָצוּ אֶת הַבֶּשֶׂר עַל מִנַּת לְעוֹרֵר בְּקִרְבָּם אֶת הַתָּאוֹוֹת הַיִּשְׁנוֹת. כְּפִי שֶׁכָּתוּב, "וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת-הַעָם, בְּכָה לְמִשְׁפָּחֹתָיו--אִישׁ, לְפִתַּח אֹהֶלוֹ". מֹשֶׁה הִבִּין שֶׁהֵם אֵינֵם בּוֹכִים עַל הַבֶּשֶׂר, אֲלֹא עַל עִסְקֵי מִשְׁפָּחוֹת, עַל עֲרִיוֹת שֶׁנֶּאֱסָרוּ עֲלֵיהֶם. לִכֵּן, אֹמֵר הַנְּתִיבּוֹת שְׁלוֹם", "הַפְּגַם הִיָּה בְּדַעוֹת, שֶׁהוּא סְתִירָה לְיַעוּדוֹ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. הַיַּעוּד שֶׁל גּוֹי קְדוֹשׁ וְאֲנִשִּׁי קוֹדֶשׁ תְּהִיָּין לִי, אֲשֶׁר כַּח הַקְּדוּשָׁה הוּא יִסּוּד שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹרֵשׁ דְּבִקּוֹתוֹ בַּהֲשֵׁם" (נ"ש בַּהֲעוֹלוֹתְךָ). כְּתוּב בְּזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ שֶׁכָּל הַמְּצוּוֹת הֵן תְּרִי"ג עִיטִין (עֲצוֹת) לְמִצְוֹת, "וְיִבּוּ תְּדַבֵּק" (דְּבָרִים י' כ'), כִּי תִכְלִית כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְּצוּוֹת הִיא הַדְּבָקוֹת בְּבוֹרָא עוֹלָם, כְּאֹמֵר. הַפְּרָשָׁה בָּאָה לְתַת לָנוּ כְּלֵי חֲזַק מְאוּד לְהַתְּמוּדְדוֹת עִם פְּגַם הַדְּבָקוֹת, עִם פְּגַם הַדַּעוֹת הַמְּקוֹלְקוֹלוֹת, בְּכָל מַסְעוֹת חֵינֵינוּ וְזֶה סוּד הַחִיבּוּר שֶׁבְּמִנּוֹרָה.

מְנוֹרָה שֶׁל אַחַדוֹת

תּוֹרַת הַקְּבֵלָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ שֶׁהַעוֹלְמוֹת כּוֹלֵם הֵן בְּצוּרַת חוֹתֵם וְנַחֲתֵם, כָּל מָה שִׁישׁ בַּעוֹלָם אֶחָד, יִשְׁנוּ גַם בַּעוֹלְמוֹת הָאֲחֵרִים. אֹמֵר הַרַב שְׁיִינְבֵרְגֵר שְׁלִיט"א, יֵשׁ מְנוֹרָה בַּעוֹלָם הַעֲלִיָּין וְיֵשׁ מְנוֹרָה בַּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. הַעוֹלָם הַעֲלִיָּין, עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, מוֹשְׁלֵם וְמֵאִיר. בַּעוֹלָם אֲצִילוֹת אֵין הַכֵּר בֵּין אוֹר לְמַסַּךְ, בֵּין אוֹר לְכָלִי - הַכָּל אוֹר, הַכָּל עֲדִיָּין בְּאַחַדוֹת גְּמוּרָה. זֶה מֵרְכֵז הָאוֹר שֶׁמֵאִיר לְכָל הָאוֹרוֹת שֶׁבְּכָל הַעוֹלְמוֹת. הַעֲבִיָּין הוּא שִׁישׁ רְקִיעַ שֶׁמְפָרִיד בֵּין עוֹלָם לְעוֹלָם, בֵּין שְׁמַיִם וְאַרְץ, כִּךְ שֶׁלֹּא רוֹאִים אֶת הַמְּנוֹרָה שֶׁלְמַעְלָה. לִכֵּן הַקֵּב"ה אֵמַר שְׁצִירֵךְ לַעֲשׂוֹת לְמַטָּה מְנוֹרָה שֶׁתְּהִיָּה בְּדַמּוֹתָה שֶׁל הַמְּנוֹרָה לְמַעְלָה. כְּמוֹ שֶׁהַמְּנוֹרָה מֵאִירָה לְמַעְלָה, הִיא צְרִיכָה לְהֵאִיר לְמַטָּה. אֲבָל יֵשׁ הַרְבֵּה הַסְּתֵרוֹת, הַרְבֵּה קִשְׁיִים. זֶה שֶׁכָּתוּב, "מִקְשָׁה הוּא", לְשׁוֹן קוֹשִׁי. כְּדִי לְגַלוֹת אֶת הָאוֹר צְרִיךְ עֲבוּדָה קִשָּׁה. אָדָם יִכּוֹל לְהַתְּגַבֵּר עַל כָּל מַסַּךְ, עַל כָּל חוֹשֶׁךְ, אִם הוּא מְבִיָּין שֶׁהַשּׁוֹרֵשׁ שֶׁל כּוֹלֵם זֶה בַּעוֹלָם אֲצִילוֹת, הַשּׁוֹרֵשׁ שֶׁל כָּל דְּבַר הוּא הָאוֹר. בְּשִׁבִּיל זֶה צְרִיךְ הַרְבֵּה יַגִּיעָה, לְהַתְּגַבֵּר עַל הַהַסְּתֵרוֹת. בְּכָל הַתְּגַבְּרוֹת מְגַלִּים עוֹד חֵלֶק מִהַמְּנוֹרָה, עַד לְגִילּוֹי הַשְּׁלֵם. בְּכָל דְּבַר, בְּכָל יוֹם, צְרִיךְ לְהַתְּגַבֵּר עַל כָּל הַפִּירוּדִים עַד שֶׁזֶה הַכָּל נִהְיָה אֶחָד, מִקְשָׁה אַחַת. זֶה מָה שְׁצִירֵךְ לְכוּוֹן וְלְהַשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת בְּמַעֲשֵׂה הַמְּנוֹרָה הָאִישִׁי שֶׁלָּנוּ.

הַרְמִזִּים שֶׁבְּמִנּוֹרָה

הַמְּנוֹרָה הִיא מַעֲשֵׂה כֹה שְׁלֵם שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה כּוֹלָה, וְנֹרָאָה זֹאת בְּדֶרֶךְ רִמּוֹ. הַמְּנוֹרָה הִיִּתָה עֲשׂוּיָה שֶׁבַע קָנִים, תְּשַׁע פְּרָחִים, אֶחָד עֶשֶׂר כְּפִתּוּרִים וְעֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם גְּבִיעִים, כְּמַתּוֹאֵר בְּפִירוּט בְּסֵפֶר שְׁמוֹת. יֵשׁ כֹּאֵן רִמּוֹ מוֹפְלָא עַל טְבַעַת הַרוּחַנִי שֶׁל הַמְּנוֹרָה. הַמְּסַפְרִים הִלְלוּ מְרִמְזִים עַל הַפְּסוּקִים הָרֵאשׁוֹנִים שֶׁל חֲמֶשֶׁת חוֹמְשֵׁי תּוֹרָה. בְּפִסּוֹק הָרֵאשׁוֹן שֶׁל סֵפֶר בְּרָאשִׁית יֵשׁ שֶׁבַע מִיָּלִים, כְּנֶגֶד שֶׁבַע הַקָּנִים. בְּפִסּוֹק הָרֵאשׁוֹן בְּסֵפֶר שְׁמוֹת יֵשׁ אַחַת עֶשְׂרֵה מִיָּלִים, כְּנֶגֶד אֶחָד עֶשֶׂר כְּפִתּוּרִים. בְּפִסּוֹק הָרֵאשׁוֹן שֶׁל סֵפֶר וַיִּקְרָא יִשְׁנָן תְּשַׁע מִיָּלִים, כְּנֶגֶד תְּשַׁע הַפְּרָחִים. בְּפִסּוֹק הָרֵאשׁוֹן שֶׁל סֵפֶר דְּבָרִים יֵשׁ עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם מִיָּלִים כְּנֶגֶד עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם גְּבִיעִים. לְבִסּוֹף, בְּפִסּוֹק הָרֵאשׁוֹן שֶׁל סֵפֶר בְּמִדְבַר יֵשׁ שֶׁבַע עֶשְׂרֵה מִיָּלִים כְּנֶגֶד שֶׁבַע עֶשְׂרֵה טְפָחִים שֶׁל גוֹבַה הַמְּנוֹרָה. רִמּוֹז בְּכִךְ שֶׁהַמְּנוֹרָה מֵאִירָה בְּאוֹר שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה מִמֶּשׁ. בְּנוֹסֶף, חֲלָקֵי הַמְּנוֹרָה (שֶׁבַע קָנִים, אֶחָד עֶשֶׂר כְּפִתּוּרִים, תְּשַׁע פְּרָחִים וְעֶשְׂרִים גְּבִיעִים) עוֹלָה אַרְבַּעִים וְתִשְׁעֵי, כְּמִנְיָן הַיָּמִים שֶׁהִלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיְצִיאָתֵם מִמִּצְרַיִם עַד לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי. הָאֵרִיז"ל מְגַלָּה לָנוּ, שֶׁהַהֲלִיכָה הַזֹּאת הִיא הַהֲלִיכָה אֶל הַמְּנוֹרָה. קַבְּלַת הַתּוֹרָה זֶה קַבְּלַת הַמְּנוֹרָה שֶׁמֵאִירָה לְכָל אֶחָד

פרשת בהעלותך

מעם ישראל.

המנורה - קומה שלמה

אחד הפסוקים החשובים בפרשה הוא, "וַיְהִי בְּסַעַת הָאֵרֶן, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה: קוֹמָה ה', וַיִּפְצוּ אֲבִיבֶיךָ, וַיִּנְסוּ מִשְׁנֹאֶיךָ, מִפְּנֵיךָ. וַיִּבְנְהוּהָ, וַיֹּאמְרוּ: שׁוּבָה ה', רַבְבוֹת אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל". הסברנו כבר בפרשה הקודמת שהמילה, "קומה", זה לא מלשון לקום, אלא מלשון קומה, קומה שלמה, השגה של מדרגה רוחנית שלמה. כשאדם קונה קומה רוחנית, זאת אומרת שהוא השיג את שלושת החלקים, ראש, תוך, סוף. הוא עכשיו בעל קומה שלמה. הסוד של העניין מתגלה במעשה המנורה, זהו המראה של קומה רוחנית שלמה. חלקי המנורה הם חלקים מהמבנה של קומה רוחנית.

חיבורו של עם ישראל

כמו המנורה, גם עם ישראל צריך להגיע ביחד לבנין של קומה שלמה. הרב שיינברגר שליט"א מסביר, עם ישראל זה נשמה אחת עם חלקים וניצוצות. צריך לקחת ולחבר את החלקים למקשה אחת, קומה רוחנית שלמה בצורת המנורה. המנורה אינה חלקים המרכיבים דבר שלם, אלא היא דבר שלם אשר יש בו חלקים ופרטים.

בהליכתם במדבר זכו עם ישראל לגלות את כל חלקי המנורה, שזה ארבעים ותשעה חלקים, כאמור, כמניין הימים שהלכו עד מתן תורה. הם גילו את הקומה הרוחנית השלמה - "פְּנִים בְּפְנִים, דְּבָר ה' עִמָּכֶם בְּקֶרֶב--מִתּוֹךְ הָאֵשׁ" (דברים ה' ד'). פנים בפנים זו המדרגה הכי גבוהה מתוך ארבע מדרגות של חיבור רוחני. בהר סיני, עם ישראל עמדו באותה קומה עם השם. פניהם כפני המנורה שלמעלה. אלא שזה היה רק לאותה שעה ותפקידנו הוא לגלות את זה שוב.

המנורה לכל הדורות

אין העדר ברוחני. מה שהיה פעם אחת, קיים לנצח. כפי שלמדנו בחג השבועות, אדם צריך בכל יום לעמוד על הר סיני. המנורה שהאירה, זה לדורות. הפרשה הקודמת הסתיימה בקורבנות הנשיאים בימי חנוכת המשכן. רש"י אומר, "כשראה אהרון חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות. מעשה המורה לדורות".

במדרש רבה נאמר, "הקורבנות, כל זמן שבית המקדש קיים היו נוהגין, אבל הנרות לעולם קיימין". עדיין קשה להבין, והלא בזמן שבית המקדש אינו קיים ואין הקורבנות נוהגים הן גם המנורה אינה קיימת? על זה אומר הרמב"ן שכאן הבטיח השם ית' לאהרון הכהן, שעל ידי בניו החשמונאים יתרחשו ניסים ונפלאות בחנוכה שניה, כאשר ידליקו את המנורה שמונה ימים בפך שמן של יום אחד, ותישאר לדורות המצוה של הדלקת נרות החנוכה, שנוהגים אפילו בזמן שבית המקדש אינו קיים. לנרות הללו נתכוון המדרש באומרו, "אבל הנרות לעולם קיימין".

הרב שיינברגר שליט"א מוסיף כי זה לגבי חנוכה, אבל איפה יש לנו מנורה יום יום? התורה היא נצחית בכל יום. המנורה שהאיר אהרון הכהן במדבר, ממשיכה להאיר לנו יום יום, זה לא נפסק, זה לא ייתכן שמעשה נשגב של אהרון, הכהן הגדול שבכל הדורות, יהיה רק לזמנו או רק לחנוכה פעם בשנה. זה מאיר באופן תמידי, אבל זה נעלם. אהרון הכהן מאיר פה בארץ את המנורה של מעלה ועלינו רק להתחבר עם המעשה, ברוחני.

סדר בעולם

הרב שיינברגר שליט"א אומר, יש הרבה פרטים בעולם וכאשר הדברים לא מסודרים, הכל נראה מכוער, הכל נראה לא בסדר. איפה שלא פונים הכל נראה שלא כהלכה. אבל כאשר הדברים מסתדרים וכל דבר משתלב במקום הנכון שלו, רואים כמה הוא יפה וכמה הוא נפלא.

ככה גם בני אדם. כל אחד יש לו את האופי המיוחד שלו. כאשר מוצאים את השילוב שלו במקום הנכון

פרשת בהעלותך

בחברה, אז אפילו אחד שלא היה ממנו שום תועלת, איפה שהוא היה, היה רק בעיות, אז רואים כמה שהוא מוכשר, איזה נפלאות האדם הזה עושה. למעשה, כל מה שיש בעולם שהוא לא יפה, זה רק בגלל שהשילוב לא נכון. הכל יכול להיות ממש נפלא ויפה, השאלה היא רק איפה מקומו של כל דבר. כשהוא במקום הנכון אז הוא נפלא.

פה נמצא סוד הבריאה. כל הפירושים, המחלוקות והמפלגות זה כשאין שילוב נכון. במנורה אנו רואים איך כל הפרטים שבבריאה משתלבים נכון למקשה אחת, כל אחד יודע את מקומו ואת הקשר שלו לפניו ואחריו, את הקשר שלו לכל המערכת.

סדר פנימי

תכלית מעשה המנורה זה ללקט את כל החלקים של הבריאה. צריך ללקט את כל נשמות עם ישראל, להאיר אותן ביחד, באופן מדויק, אל מול פני המנורה העליונה שבעולם אצילות. הכהן הגדול שניגש לעשות מלאכה זאת היה צריך ריכוז גדול כדי לאחד את כל החלקים, כדי שבלב שלו עצמו לא יהיה פירוד. בלב של כל אדם יש מנורה. זה משל, איך שהמח של האדם זה המנורה שתאיר את הלב כמו שהמנורה של מעלה מאירה למנורה של מטה. אם יש בראש את התודעה של קדושת המנורה של מעלה, אז גם כל הדברים של הלב מוארים בהתאם. מה שמחזיר אותנו לענין הפגמים שעשו דור המדבר בבחינת הדעת העליונה. כל אחד מאתנו צריך לשאוף אל הדעת השלמה, אל החיבור השלם. אצל כל אדם צריך להיות איחוד של כל החלקים, כי אם אצלו יש פירוד בין חלק וחלק זה פוגם בפעולה של המנורה כולה.

בכל פעם האדם שמדליק את המנורה, עושה את מעשה המנורה. הוא לא צריך את אותה מיומנות שהיתה לבצלאל ולמשה רבנו, כי יש לו את ההשראה מהמנורה הקיימת. הוא רק צריך להתחבר אליה והוא יכול לעשות מנורה שלמה שכוללת את כל מעשה הבריאה, במיוחד את כל נשמות כלל ישראל. הוא מגלה את המאור שבה, וכתוב שהמאור שבה מחזירו למוטב. למעשה, יש כאן שלוש מנורות: המנורה שלמעלה בשמיים, המנורה שעומדת במקדש ובמשכן, והמנורה של האדם עצמו שעושה את העבודה במנורה.

העבודה שלנו

בפרשה מדובר על החצוצרות, "עֲשֵׂה לָךְ, שְׁתִּי חֲצוֹצְרוֹת כְּסָף--מְקֻשָּׁה, תַעֲשֶׂה אֹתָם". חצוצרות זה מלשון צורות, הן נותנות צורה לדברים. ידוע מהמגיד ממזריט'ש, שחצוצרות זה חצאי צורות. כל יהודי זה כאילו חצי צורה וצריך לחבר אותו לחצי השני של הצורה, למצוא את ההשלמה שלו עם עוד אחד. אנו קוראים בפרשה שעם ישראל חונה כעם, כגוף אחד, כאיש אחד, וכן גם בנסיעה. עם ישראל אין לו תנועה, אם אין בו צורה אחת מסודרת. כמו מכונית שיכולה לנסוע רק כאשר כל החלקים מחוברים זה לזה. בשפת הקבלה, תנועה מדברת על גילוי של אור חכמה.

צריך להתחיל מהסדר הפנימי, להאיר את המנורה בפנים, למצוא את המקום של כל פרט ולגלות את היופי שבו. צריך להגיע לאהבת הזולת, להתחבר עם השני והשלישי והרביעי, עד שכלל ישראל יהיו מחוברים באהבה ואחדות גדולה. צריך להתחיל ככה, בין שני חברים, ולתת לזה לגדול, להתפשט, ולהאיר את כל העולם. זה המסר האמיתי של המנורה וזה הכלל הגדול של התורה, "ואהבת לרעך כמוך". תכיר בחלק שלך ותכיר בחלקם של אחרים, תכבד ותוקיר אותם על חלקם המיוחד ובכך ב"ה נזכה לתקן את כל הפגמים, לזכות בדעת שלמה ולראות את האור הגדול מתגלה.

מוקדש לרפואת לימור בת עדנה, איילין שילה בת מרגרט, קרן נעמי בת עפרה בתוך שאר חולי עמו ישראל

מוקדש לעילוי נשמת הרב אברהם בן יהודה צבי זצ"ל, חנה שני בת שרה סרח ז"ל, גילה בת רחל ז"ל ת.נ.צ.ב.ה

פרשת בהעלותך

מידעות - מרכז רוחני לקבלה וחסידות

רח' אחווה, 24 נווה צדק תל-אביב

03-5100587